

“ 7194 Sayılı Kanun ile Getirilen Yeni Vergilere İlişkin Soru ve Cevaplar

*Hasan DÖNMEZ**

*Okan ATAĞ***

ÖZET

7 Aralık 2019 tarihli ve 30791 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan “7194 Sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile “Dijital Hizmet Vergisi”, “Konaklama Vergisi” ve “Değerli Konut Vergisi” adı altında üç yeni vergi ihdas edilmiştir.

Bu çalışmada; 7194 sayılı Kanun ile yürürlüğe giren yeni vergilere ilişkin soru-cevap şeklinde açıklamalar yapılarak, yeni ihdas edilen söz konusu vergilerin nasıl uygulanacağı kanun hükümleri doğrultusunda aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: 7194 Sayılı Kanun, Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi, Değerli Konut Vergisi.

JEL Sınıflandırması: H26, H29, K34.

NEW TAXES INTRODUCED BY THE LAW NO. 7194 WITH THE QUESTIONS AND ANSWERS

ABSTRACT

“Law no. 7194 Amending Digital Service Tax and Certain Laws and Decree Law no. 375” published in the Official Gazette dated 07 December 2019 and numbered 30791 and with this Law, three new taxes were created under the name of “Digital Service Tax”, “Accommodation Tax” and “Valuable Housing Tax”.

In this study; 7194 will be explained in the form of questions and answers regarding the new taxes entered into force with the Law No. 7194, and how these new taxes will be applied will be tried to be clarified in line with the provisions of the law.

Keywords: Law No. 7194, Digital Service Tax, Accommodation Tax, Valuable Housing Tax

JEL Classification: H26, H29, K34

* Gelirler Kontrolörü, Vergi Müfettişi, ORCID Numarası: 0000 0002 2891 6673

** Vergi Müfettiş Yardımcısı, ORCID Numarası: 0000-0003-4775-5366, Gönderilme Tarihi: 20.12.2019 Kabul Tarihi: 31.12.2019

GİRİŞ

Yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte toplam 53 maddeden oluşan 7194 Sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun¹ (7194 sayılı Kanun), 5 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) kabul edilerek yasalastı ve 7 Aralık 2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Söz konusu 7194 sayılı Kanun, TBMM Genel Kurulunca 21 Kasım 2019 tarihinde kabul edilerek 7193 sayılı kanun numarasıyla yasalastı; ancak Kanun'un Elektrik Piyasası Kanunu'na ilişkin 50'nci maddesinin 2 Aralık 2019 tarihinde yeniden görüşülmek üzere Cumhurbaşkanı tarafından TBMM'ye geri gönderilmişti. Bunun üzerine, TBMM tarafından tekrardan görüşülen kanun metninden Elektrik Piyasası Kanunu ile ilgili madde çıkarılmış ve 7193 kanun numarası, 7194 olarak yeniden düzenlenerek Cumhurbaşkanının onayıyla Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

7194 sayılı Kanun ile;

- Dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilmesini sağlamak üzere "dijital hizmet vergisi",

- Değerli konutların vergilendirilmesine yönelik olarak "değerli konut vergisi",

- Konaklama hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan hizmetlerden alınmak üzere "konaklama vergisi" adı altında yeni vergiler ihdas edilmiştir.²

Ayrıca 7194 sayılı Kanun ile;

- Belirli bir tutarı aşan istisna serbest meslek kazançları ile belirli bir tutarı aşan ücret gelirlerinin yıllık beyannameyle beyan edilmesi sağlanmakta,

- Çalışanlara ulaşım amacıyla toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının verilmesi şeklinde sağlanan menfaatler istisna kapsamına alınmakta,

- İşletmelerde kullanılan binek otomobillerin amortisman ve giderlerine ilişkin düzenleme yapılmakta,

- Spor hakemlerine tanınan istisna kaldırılmakta,

- Vekâlet ücreti ödemelerinde vergi tevkifatının kim tarafından yapılacağı netleştirilmekte,

- Gelir vergisi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmekte,

- Belirli bir tutarı aşan sporcu ücretlerinin yıllık gelir vergisi beyannameyi ile beyan edilmesi sağlanmakta,

- Uyumlu mükelleflerde vergi indirimini kolaylaştırılmakta,

- Vergiye gönüllü uyumu arttıracak şekilde mükellefe tarh edilen vergi ve kesilen cezaları ödemeyi teşvik edici indirim mekanizmaları getirilmekte,

- Analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak vergi mükellefiyetlerinin terkin edilebilmesine yönelik düzenleme yapılmakta,

- Gayrimenkul devir işlemlerinde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenecek taşınmaz değerlerinin de esas alınması, gerçek bedel üzerinden beyan esasının pekiştirilmesi sağlanmakta,

- Kambiyo satışları üzerinden alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi oranı binde ikiye çıkarılmakta,

- Ayrıca ihtiyaç duyulan diğer bazı hususlara ilişkin düzenlemelerin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.³

Yukarıda bahsedildiği üzere, 7194 sayılı Kanun ile hayatımıza üç adet yeni vergi girmiştir. Bu doğrultuda çalışmamızda, 7194 sayılı Kanun ile yeni getirilen Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi söz konusu kanun hükümleri ışığında ele alınacak ve uygulamada akları gelmesi muhtemel sorulara cevaplar aranacaktır.

1. DİJİTAL HİZMET VERGİSİ

Dijital hizmet vergisi, 7194 sayılı Kanun'un 1 ila 7'nci maddeleri arasında düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun ile dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilmesini sağlamak üzere, farklı ülke uygulamaları ile uluslararası kuruluşlar nez-

1 7194 sayılı Kanun, 07.12.2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 7194 sayılı Kanun genel gerekçesi, TBMM, s. 7, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss128.pdf> (11.12.2019)

3 7194 sayılı Kanun genel gerekçesi, TBMM, s. 7-8, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss128.pdf> (11.12.2019)

dinde gündeme getirilen görüşler de dikkate alınarak verginin konusuna, mükelleflerine, matrahına, oranına, dönemine, beyanına ve muafiyetler ile istisnalara yönelik düzenlemeler yapılmıştır.⁴ Bu doğrultuda dijital hizmet vergisi ile ilgili olarak yapılan yasal düzenlemeler, bu bölümde soru-cevap şeklinde anlatılmaya çalışılmıştır.

Soru 1: Dijital hizmet vergisi hangi gerekçelerle getirilmiştir? Dijital hizmet vergisinin getirilme amacı nedir?

7194 sayılı Kanun'un gerekçesine göre; günümüzde dijital hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletmelerin, faaliyette buldukları ülkelerin kamu gelirlerine adil bir katkı sağlamaları gerektiği genel kabul görmekle birlikte, bu alanda yaşanan hızlı gelişmelere ülkeler aynı hızda yanıt veremediğinden, henüz tüm dünyada uygulanan ortak bir vergilendirme rejimi oluşturulamamıştır. Bununla birlikte, bazı ülkelerin dijital hizmet sektörünü vergilendirmeye başladığı, bazı ülkelerin ise bu alanı vergilendirmeye yönelik idari ve yasal çalışmaları bulunduğu bilinmektedir. Bu kapsamda, 7194 sayılı Kanun'la dijital hizmetlerden elde edilen hasılatların vergilendirilmesini sağlamak üzere, farklı ülke uygulamaları ile OECD ve AB gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde gündeme getirilen görüşler de dikkate alınarak dijital hizmet vergisi getirilmiştir.

Soru 2: Dünya'da dijital hizmet vergisini uygulayan ülkeler var mıdır?

Dijital hizmetlerin vergilendirilmesi, çok eski olmamakla birlikte dijital hizmet vergisinin kapsamı gün geçtikçe genişletilmektedir. Dünya'da bazı hizmetler için çeşitli oranlarda dijital hizmet vergisi alınmaktadır. Avrupa, dijital hizmet vergisi uygulamasında başı çekmektedir.⁵

Bu doğrultuda dijital hizmet vergisi ile ilgili olarak dünya uygulamalarına bakıldığında; Fransa, yerel filmler ve görsel-işitsel içerikli yapımları finanse etmek için 2003 yılında videokaset veya DVD gibi görsel-işitsel içerik içeren fiziksel nesnelerin satışı ve kiralanması üzerine hem yerleşik hem de yerleşik olmayan işletmeler için geçerli

olan bir vergi koymuştur. 2004 yılında elektronik ticaretin artmasıyla, elektronik iletişim yoluyla filmlere ve görsel-işitsel içeriğe erişilen çevrimiçi hizmetler de verginin kapsamına alındı. 2016 yılında ise reklam tabanlı gelir modellerinin artan önemiyle birlikte ücretsiz olarak sunulan ve reklamlar aracılığıyla para kazanılan çevrimiçi hizmetler de kapsama alınarak vergi daha da genişletildi. Fransa'da halk dilinde bu vergi "Youtube Vergisi" olarak da adlandırılmaktadır. Şuan Fransa'da bu vergi, nihai müşterilerle yapılan işlemin değeri üzerinden % 2 oranında uygulanmaktadır.⁶ Diğer yandan 2016 yılından beri Hindistan'da, reklam için ödenen tutarın % 6'sı oranında sadece yerleşik olmayanlara dijital ortamda yaptırılan reklam harcamalarından vergi alınmaktadır. 2017 yılından beri İtalya'da ise elektronik olarak sağlanan dijital hizmetlerin karşılığı olarak ödenen bedelin %3'ü oranında belirlenmiş listedeki dijital hizmetlerden vergi alınmaktadır.⁷ İngiltere'de ise 2020 yılının Nisan ayında sosyal medya platformları, arama motorları ve çevrimiçi iş yeri olan şirketlerin dijital ortamlar kullanmak suretiyle elde ettiği gelirlere uygulanmak üzere % 2 oranında vergi uygulanması öngörülmektedir.⁸

Soru 3: Dijital hizmet vergisinin konusu nedir? Ne tür faaliyetler üzerinden dijital hizmet vergisi alınacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine göre; Türkiye'de sunulan ve aşağıda belirtilen hizmetlerden elde edilen hasılatlar, dijital hizmet vergisine tabi olacaktır. Dijital hizmet vergisine tabi olacak faaliyetler şunlardır:

- Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri

- Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzerleri dâhil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler

4 7194 sayılı Kanun genel gerekçesi, TBMM, s. 6, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yilo1/ss128.pdf> (12.12.2019)

5 Özdemir, H., Atak, O. (Aralık 2019). Yeni Bir Vergi: Dijital Hizmet Vergisi, Vergi Raporu, 243, s. 22.

6 OECD. Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018: Inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. OECD Publishing. Paris.2018. s. 145.

7 OECD, a.g.e., s. 144-145.

8 İngiltere Dijital Hizmet Vergisi Taslak Rehberi (Digital Services Tax Draft Guidance) (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/817666/20190711_-_Draft_Guidance_vfinal.pdf). (12.12.2019).

- Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri (kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler dâhil)

Ayrıca, yukarıda sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda dijital hizmet sağlayıcıları tarafından verilen aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabi olacaktır.

Soru 4: Dijital ortamdan kasıt nedir? Dijital ortam neyi ifade etmektedir?

7194 sayılı Kanun'un 2'inci maddesine göre; dijital ortam, fiziki olarak karşı karşıya gelmeksiz, çevrim içi faaliyetin gerçekleştirildiği her türlü ortamı ifade etmektedir. Yani fiziki bir yer olmaksızın, çevrimiçi olarak (online olarak) faaliyetlerin (hizmetlerin) gerçekleştirildiği ortamlar dijital ortam olarak geçmektedir.

Soru 5: Google, Facebook, Youtube, Instagram, Twitter, LinkedIn, Amazon, Spotify, Apple, Netflix gibi şirketlerin/uygulamaların faaliyetleri dijital hizmet vergisinin kapsamına girmekte midir?

7194 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine göre; bahsedilen şirketlerin/uygulamaların Türkiye'de dijital ortamda sunduğu hizmetler, dijital hizmet vergisinin kapsamına girmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu şirketler Türkiye'de dijital hizmet sundukları için Türkiye'de elde ettikleri hasılat üzerinden dijital hizmet vergisi ödeyeceklerdir.

Soru 6: Dijital hizmet vergisinde, vergilendirilecek olan hasılatın elde edilmesi ne demektir? Hasılatın elde edilmesinden kasıt nedir?

7194 sayılı Kanun'un 2'inci maddesine göre; hasılatın elde edilmesi, hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olmasını ifade etmektedir. Yani dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilebilmesi için tahsil edilmesi gerekmektedir. Söz konusu hasılatın mahiyet ve tutar olarak belirli olması yeterlidir. Bu doğrultuda dijital hizmet sağlayıcısının hizmete ilişkin bedeli tahsil edip etmemesinin vergilendirmeye bir etkisi bulunmayacaktır.

Soru 7: Dijital hizmet vergisinde, Türkiye'de sunulmayan hizmetler vergiye tabi değil midir? Hizmetin Türkiye'de sunulmasından kasıt nedir?

7194 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine göre;

Türkiye'de sunulan hizmetler dijital hizmet vergisine tabidir. Hizmetin Türkiye'de sunulmasından kasıt ise 7194 sayılı Kanun'un 2'inci maddesinde belirtilmiştir. Bu doğrultuda hizmetin Türkiye'de sunulması; hizmetin Türkiye'de sunulmasını, hizmetten Türkiye'de faydalanılmasını, hizmetin Türkiye'de bulunan kişilere yönelik gerçekleştirilmesini veya hizmetin Türkiye'de değerlendirilmesini ifade etmektedir. Hizmetin Türkiye'de değerlendirilmesinden maksat ise hizmetin karşılığını teşkil eden ödemenin Türkiye'de yapılması veya ödeme yurt dışında yapılmışsa, Türkiye'de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya kârından ayrılmasıdır. Öte yandan, dijital ortamda sunulan reklam hizmetinin Türkiye'de bulunmayan kişilere yönelik gerçekleştirilmesi durumunda ise hizmet Türkiye'de değerlendirilmiş sayılmamaktadır.

Soru 8: Dijital hizmet Vergisinin mükellefi kimdir? Kimler dijital hizmet vergisinin mükellefi olacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesine göre; dijital hizmet vergisinin mükellefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır. Bunların, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmaması, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye'de bulunan iş yerleri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirmemesi dijital hizmet vergisi mükellefiyetine etki etmemektedir. Buna göre gerek Türkiye'de gelir veya kurumlar vergisi bakımından dar ya da tam mükellef olanlar, gerekse Türkiye'de bu vergiler bakımından mükellef olması gerekmeyenler, dijital hizmet vergisinin konusuna giren bir faaliyetten dolayı hasılat elde etmeleri halinde dijital hizmet vergisinin mükellefi olacaktır.

Soru 9: Dijital hizmet vergisinde vergi sorumluluğu var mıdır? Varsa kimler dijital hizmet vergisinin ödenmesinden sorumlu olacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesine göre; dijital hizmet vergisi mükellefinin Türkiye içinde ikametgâhının, iş yerinin, kanuni ve iş merkezinin bulunmaması hâlleri ile gerekli görülen diğer hâllerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tabi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilecektir. Bu durum, dijital hizmet vergisinde vergi sorumluluğu müessesinin olduğunu göstermektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli görülen

hallerde işleme taraf olanları ve aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutacaktır.

Soru 10: Dijital hizmet vergisinden muaf tutulanlar var mıdır? Varsa kimler dijital hizmet vergisinden muaftr?

7194 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde, dijital hizmet vergisinden muaf olanlar belirlenmiştir. Söz konusu maddeye göre ilgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin, Türkiye'de elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulmaktadır. Buna göre, mükellefin muafiyet durumunu bir önceki yılda vergi kapsamındaki hizmetler dolayısıyla elde ettiği hasılat belirleyecektir. Öte yandan mükelleflerin, muhasebe açısından konsolide olan bir grubun üyesi olması halinde ise bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınacaktır.

Soru 11: Dijital hizmet vergisi muafliğından çıkma durumu var mıdır? Varsa dijital hizmet vergisi muafliğından hangi durumda çıkarılır?

7194 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde, muafiyetin hangi durumlarda sona ereceği belirlenmiştir. Buna göre, ilgili hesap dönemi içerisinde Kanun'da yer alan hadlerin (20 milyon Türk Lirası ve 750 milyon Avronun) her ikisinin de aşılması halinde muafiyetin sona ereceği ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyetinin başlayacağı belirtilmiştir. Bu hadlerin aşılp aşılmadığının tespitinde ise hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınacaktır.

Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi aylık olup, muaflik hadlerinin aşılp aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınacaktır. Buna göre, hesap dönemi takvim yılı olan bir işletmede; ikinci vergilendirme döneminin sonu itibarıyla (Haziran sonu) her iki haddin de aşılması durumunda, Ekim ayı başı itibarıyla, yıl sonu itibarıyla her iki haddin de aşılması durumunda ise bir sonraki yıl Nisan ayı başı itibarıyla, mükellefiyet başlayacaktır.

Ayrıca aynı madde ile Hazine ve Maliye Bakanlığına, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirme yetkisi verilmiştir. Bu kapsamda getirilen bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için otuz gün ek süre verileceği ve verilen ek süre içerisinde bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlerin muafiyetten yararlanamayacağı da belirtilmiştir.

Öte yandan aynı maddeye göre, arka arkaya iki hesap dönemi boyunca muafiyet hadlerinden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti ise izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlayacaktır.

Soru 12: Dijital hizmet vergisinde muafiyet şartlarında yer alan hadlerin değiştirilme durumu var mıdır? Varsa bu yetki kimdedir?

7194 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine göre; Cumhurbaşkanı, muafiyet ile ilgili hadleri (20 milyon Türk Lirası ve 750 milyon Avroyu) verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sınıra kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

Soru 13: Dijital hizmet vergisinden istisna olan hizmetler var mıdır? Varsa dijital hizmet vergisinden istisna olan hizmetler nelerdir?

7194 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine göre; dijital ortamda yapılan bazı hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinden istisnadır. Dijital hizmet vergisinden istisna olan söz konusu hizmetler şunlardır:

- 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun ek 37'nci maddesi kapsamında üzerinden Hazine payı ödenen hizmetler

- 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 39'uncu maddesi kapsamında üzerinden özel iletişim vergisi alınan hizmetler

- 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 4'üncü maddesi kapsamındaki hizmetler

- 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde tanımlanan Ar Ge merkezlerinin Ar Ge faaliyetleri neticesinde oluşturulan ürünlerin satışı ile münhasıran bu ürünler üzerinden sunulan hizmetler

-6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Muta-bakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un 12'nci maddesi kapsamında yer alan ödeme hizmetleri

Diğer yandan, dijital hizmet vergisinden istisna olan bu hizmetlerden elde edilen hasılat, muaflık hadlerinin tespitinde dikkate alınmamaktadır.

Soru 14: Dijital hizmet vergisinin matrahı nedir?

7194 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine göre; dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılattır. Hasılatın döviz ile hesaplanması hâlinde ise döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir.

Soru 15: Dijital hizmet vergisinin vergilendirme dönemi nedir? Dijital hizmet vergisi hangi dönemlere göre vergilendirilir?

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığına, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkisi verilmiştir.

Soru 16: Dijital hizmet vergisinin oranı kaçtır?

7194 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine göre; dijital hizmet vergisinin oranı % 7,5'tir. Yani ilgili vergilendirme döneminde (aylık olarak) verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat üzerinden % 7,5 oranında vergi alınacaktır.

Soru 17: Dijital hizmet vergisi nasıl hesaplanır? Hesaplanan vergiden indirim yapılabilir mi?

7194 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine göre; dijital hizmet vergisi, aylık olarak verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat (matraha) % 7,5 oranının uygulanması suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan vergiden ise herhangi bir indirim yapılamamaktadır.

Soru 18: Dijital hizmet vergisi oranının değiştirilme durumu var mıdır? Varsa bu yetki kimdedir?

7194 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine göre;

Cumhurbaşkanı, dijital hizmet vergisi oranını, hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye, iki katına kadar (%15'e kadar) artırmaya yetkilidir.

Soru 19: Dijital hizmet vergisi nasıl vergilendirilir? Dijital hizmet vergisinde beyan var mıdır?

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunarak vergilendirilir. Vergi sorumluluğunun uygulandığı durumlarda ise beyan vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.

Soru 20: Dijital hizmet vergisinin beyanı ne zaman yapılacaktır? Dijital hizmet vergisi beyannamesi nereye verilecektir?

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler. Yani Haziran 2020 vergilendirme dönemine ait beyanname, Haziranı takip eden ay olan Temmuz ayının sonuna kadar verilecektir.

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı bulunan vergi dairesine, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesine beyan edilir ve vergi de bu dairelerce tarh olunur.

Soru 21: Dijital hizmet vergisinin ne zaman ödenir?

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini beyanname verme süresi içinde öderler. Yani Eylül 2020 vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisi, Eylül ayını takip eden ay olan Ekim ayının sonuna kadar beyan edilecek ve ödenecektir.

Soru 22: Dijital hizmet vergisi gider yazılabilir mi?

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.

Soru 23: Dijital hizmet vergisine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere bir yaptırım var mıdır?

7194 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir idaresi Başkanlığının internet sitesinde ilan edilir.

İlandan itibaren 30 gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren 24 saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

Soru 24: Dijital hizmet vergisi ne zaman yürürlüğe girecektir?

7194 sayılı Kanun'un 52'nci maddesine göre; dijital hizmet vergisine ilişkin düzenleme, Kanun'un yayım tarihini izleyen üçüncü aybaşında yürürlüğe gireceğinden, dijital hizmet vergisi 01.03.2020 tarihinde yürürlüğe girecektir.

2. KONAKLAMA VERGİSİ

7194 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun⁹ ikinci kısmının ikinci bölümünün mülga olan başlığı Konaklama Vergisi şeklinde ve mülga 34'üncü maddesi başlığı ile birlikte yeniden düzenlenerek Konaklama Vergisi adı altında yeni bir vergi ihdas edilmiştir.

Konaklama vergisi; çeşitli ülkelerde turizm vergisi, turist vergisi, ziyaretçi vergisi, şehir vergisi gibi değişik adlarda ve konaklama veya turistik amaçlı verilen hizmetlerden alınmaktadır. 7194 sayılı Kanun'un gerekçesinde, konaklama vergisi ile katılan kamusal maliyetlerin bir kısmının finansmanını sağlamak amaçlandığı belirtilmiştir. Türkiye'de uygulanacak olan konaklama vergisinin dünyadaki benzerlerinden bir farkı ise bu ver-

giden elde edilecek gelirlerin yerel idareler yerine genel bütçeye aktarılacak olmasıdır.

Söz konusu konaklama vergisinin nasıl olacağına ilişkin açıklamalar ise aşağıda sorular ve cevaplarla anlatılmıştır.

Soru 25: Konaklama vergisinin konusu nedir? Konaklama vergisi neyin üzerinden alınacaktır?

7194 sayılı Kanun'unun 9'uncu maddesine göre; otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart otel, misafirhane, kamping, dağ evi, yayla evi gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte satılmak suretiyle konaklama tesisi bünyesinde sunulan diğer tüm hizmetler (yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, spor, termal ve benzeri alanların kullanımı gibi) konaklama vergisine tabidir. Diğer yandan geceleme hizmetinin; sağlıklı yaşam tesisleri (kaplıcalar, termal oteller gibi) ve eğlence merkezleri gibi yerlerin bünyesinde sunulması vergilendirmeye etki etmemektedir.

Soru 26: Konaklama vergisinin mükellefi kimdir? Kimler konaklama vergisi ödemekle yükümlüdür?

7194 sayılı Kanun'unun 9'uncu maddesine göre konaklama vergisinin mükellefi; otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart otel, misafirhane, kamping, dağ evi, yayla evi, sağlıklı yaşam tesisleri, kaplıcalar, termal oteller ve eğlence merkezleri gibi tesislerinde verilen geceleme hizmetlerini sunanlardır.

Soru 27: Sadece yeme, içme, eğlence, spor, havuz, kaplıca gibi hizmetler veren; ancak yatma, kalma, geceleme gibi hizmetler vermeyen işletmeler konaklama vergisinin mükellefi midir?

Herhangi bir konaklama tesisinde geceleme (konaklama) hizmeti veren veya herhangi bir yerde geceleme hizmeti yanında yeme, içme, aktivite, eğlence, havuz, spor, termal ve benzeri hizmetler verenler konaklama vergisinin mükellefidirler. Sadece yeme, içme, eğlence, spor, havuz, kaplıca gibi hizmetleri verenler ise bu verginin mükellefi değildirler.

Soru 28: Konaklama vergisinden istisna olan hizmetler var mıdır? Varsa hangi tür hizmetler konaklama vergisinden istisnadır?

7194 sayılı Kanun'unun 9'uncu maddesine

9 6802 sayılı Kanun, 23.07.1956 tarih ve 9362 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

göre; öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen hizmetler ve karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen hizmetler konaklama vergisinden istisnadır. Bu doğrultuda, belirtilen hizmetlerden konaklama vergisi alınmayacaktır.

Soru 29: Konaklama vergisinde vergiyi doğuran olay nedir? Nasıl gerçekleşir?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; konaklama vergisinde vergiyi doğuran olay, yukarıda belirtilen tesislerde verilen geceleme hizmetlerinin sunulması ile meydana gelmektedir. Konaklama (geceleme) hizmetinin sunulması ile birlikte vergiyi doğuran olay gerçekleşir.

Soru 30: Konaklama vergisinin matrahı nedir? Neler konaklama vergisinin matrahına dâhildir?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; konaklama vergisinin matrahı, verginin konusuna giren hizmetler karşılığında katma değer vergisi hariç, her ne suretle olursa olsun alınan veya bu hizmetler için borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamıdır.

Soru 31: KDV konaklama vergisinin matrahına dâhil midir?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; KDV, konaklama vergisinin matrahına dâhil değildir. Konaklama vergisi, KDV hariç tutar üzerinden hesaplanacaktır.

Soru 32: Konaklama vergisi KDV matrahına dâhil midir?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; konaklama vergisi, KDV matrahına dâhil değildir.

Soru 33: Konaklama vergisi miktar olarak mı yoksa oran olarak mı alınacaktır?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; konaklama vergisi oransal olarak alınacak olup, konaklama vergisinin oranı % 2'dir. Ancak 7194 sayılı Kanunu'nun 42'inci maddesinde konaklama vergisinin 31/12/2020 tarihine kadar % 1 olarak uygulanacağı belirtilmiştir. Bu nedenle

konaklama vergisi 2020 yılıyla sınırlı olarak % 1 olarak uygulanacaktır.

Soru 34: Cumhurbaşkanının konaklama vergisi oranını değiştirme yetkisi var mıdır?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; Cumhurbaşkanı, konaklama vergisi oranını bir katına kadar artırmaya (% 4 yapmaya), yarısına kadar indirmeye (% 1 yapmaya) ve bu sınırlar içinde farklı oranlar tespit etmeye (%1 - %4 arasında değiştirmeye) yetkili kılınmıştır. Bu doğrultuda Cumhurbaşkanı, konaklama vergisi oranını %1 ile %4 arasında belirlemeye/değiştirmeye yetkilidir.

Soru 35: Konaklama vergisinden herhangi bir indirim yapılabilir mi?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilmek zorunda ve bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamamaktadır.

Soru 36: Konaklama vergisinin vergilendirme dönemi nasıldır?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Yani konaklama vergisi aylık olarak vergilendirilmektedir.

Soru 37: Konaklama vergisi beyannamesi nereye ve ne zaman beyan edilir?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına KDV yönünden bağlı olunan vergi dairesine (KDV mükellefiyeti bulunmayanlarca konaklama tesisinin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir. Yani Nisan 2020 dönemine ait konaklama vergisi, 26 Mayıs 2020 tarihine kadar KDV yönünden bağlı olunan vergi dairesine, konaklama hizmeti sunanın KDV mükellefiyeti yoksa konaklama tesisinin bulunduğu yerin vergi dairesine beyan edilecektir.

Soru 38: Konaklama vergisi ne zaman ödenir?

7194 sayılı Kanunu'nun 9'uncu maddesine göre; her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar beyan

edilir ve aynı süre içinde ödenir. Yani Kasım 2020 dönemine ait konaklama vergisi, 26 Aralık 2020 tarihine kadar beyan edilecek ve ödenecektir.

Soru 39: Konaklama vergisi ne zaman yürürlüğe girecektir?

7194 sayılı Kanunu'nun 52'nci maddesine göre; konaklama vergisi 1 Nisan 2020 tarihinde yürürlüğe girecek ve uygulanmaya başlayacaktır.

Soru 40: Dünya'da konaklama vergisini veya benzeri bir vergiyi uygulayan başka ülkeler var mıdır?

Yapılan araştırmalara bakıldığında; konaklama vergisi dünyanın birçok ülkesinde turizm vergisi, şehir vergisi, kültür vergisi gibi isimler adı altında uygulanmakta olup giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Yıllardır ABD, birçok AB ve uzak doğu ülkelerinde uygulanan konaklama vergisinin 2018 yılından beri Yunanistan tarafından da uygulanmaya başlandığı görülmektedir. Ayrıca Körfez Arap Ülkeleri işbirliği Konseyi üye ülkelerinde de konaklama vergisi uygulamasına yavaş yavaş geçildiği de görülmektedir.¹⁰ Almanya'da turist vergisi, şehir otoriteleri ile turizm birliklerinin veya derneklerinin ortak kararı ile alınmaktadır. İtalya'da ise turist vergisi olarak 2011 yılından beri uygulanmaktadır.¹¹ Hollanda'da ise turist konaklama vergisi olarak bilinmektedir. Fransa'da ise turist vergisinin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Paris, Fransa'da turistten şehir vergisi alınan kentlerden biridir.¹² Öte yandan, Türkiye'de uygulanacak olan konaklama vergisinin diğer ülkelerden bir farkı, bu vergiden elde edilecek gelirlerin yerel idareler yerine merkezi bütçeye aktarılacak olmasıdır.

3. DEĞERLİ KONUT VERGİSİ

7194 sayılı Kanun'un 30 ila 37'nci maddeleriyel; 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na¹³ eklenen 42 ila 49'uncu maddeler doğrultusunda, Değerli Konut Vergisi adı altında yeni bir vergi getirilmiştir.

Değerli konut vergisi, mali güce göre vergilendirme ilkesine dayanılarak ödeme gücü yüksek olanların değerli meskenleri üzerinden beyana dayalı olarak alınacak nispi bir vergidir. Bu doğrultuda bir tür servet vergisidir. Diğer yandan, değerli konut vergisinden elde edilecek gelirden yerel yönetimlere bir pay verilmesi öngörülmemiştir.

Bu doğrultuda, Değerli Konut Vergisinin nasıl uygulanacağı aşağıda verilen soru ve cevaplarla açıklanmıştır.

Soru 41: Değerli konut vergisinin konusu nedir? Değerli konut vergisi neyin üzerinden alınacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesine göre; değerli konut vergisinin konusunu, Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değeri 5.000.000 lira ve üzerinde olanlar oluşturmaktadır. Yani Türkiye sınırları içerisinde bulunan ve belirlenen değeri 5.000.000 TL ve üzeri olan mesken (oturma-ikamet) amaçlı taşınmazlardan değerli konut vergisi alınacaktır.

Soru 42: İş yerlerinden değerli konut vergisi alınacak mı? İş yerleri değerli konut vergisinin kapsamına giriyor mu?

7194 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesine göre; değerli konut vergisinin konusunu, mesken nitelikli taşınmazlar oluşturduğundan iş yerleri verginin kapsamına girmemektedir. Dolayısıyla iş yerlerinden değerli konut vergisi alınmayacaktır. Öte yandan mesken nitelikli taşınmazlar iş yeri olarak da kullanılırsa, değerli konut vergisinin alınıp alınmayacağı Kanun'da belirtilmemiştir. Kısaca home-ofis olarak kullanılan taşınmazların değerli konut vergisi kapsamında vergilendirilip vergilendirilmeyeceği muğlaktır. Ancak, Maliye idaresinin ilerleyen zamanlarda bu durumla ilgili olarak tebliğlerde veya sirkülerde düzenleme yapacağı düşünülmektedir.

Soru 43: Değerli konut vergisinde değer tespiti nasıl yapılacaktır? Değerli konut vergisinin hesaplanmasında hangi değer dikkate alınacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 31'inci maddesine göre; değer tespiti, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen değerdir. Ayrıca değerli konut vergisi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen bir değer bulunmaması durumunda ise bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılacaktır. Bina vergi değeri ise Emlak Vergisi

¹⁰ Bozdoğanoglu B, Konaklama Vergisi Uygulaması ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Maliye Dergisi, Sayı 164, s. 131, Yıl: 2013.

¹¹ Güler A, Roma ve Venedik Özelinde İtalya'da Turist Vergisi ve Türkiye'de Uygulanması, Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Çalışmalar Dergisi, s.20, Cilt 4, Sayı 1, Yıl: 2017.

¹² Güzel, V., Yıldız, S. (Aralık 2019). Konaklama Vergisinin Gerekliliği ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Vergi Raporu, 243, s. 14-15.

¹³ 1319 sayılı Kanun, 11.08.1970 tarih ve 13576 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre belirlenen vergi değeridir. Öte yandan değerli konut vergisinde vergilendirme, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenen değerden yüksek olanı dikkate alınarak yapılacaktır.

Soru 44: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlemeye itiraz edilebilir mi?

7194 sayılı Kanun'un 31'inci maddesine göre; değeri 5.000.000 TL ve üzeri olan mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ise Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilebilir. Tebliğ tarihinden itibaren onbeşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri ise kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, onbeş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değer olarak kabul edilir.

Soru 45: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ilgili taşınmazın değerine ilişkin bir belirleme yapılmamışsa neye göre vergileme yapılacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 31'inci maddesine göre; değerli konut vergisi uygulamasında, Tapu ve Ka-

dastro Genel Müdürlüğüne belirlenen bir değer bulunmaması durumunda bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme yapılacaktır. Bina vergi değeri ise Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre belirlenen vergi değeridir. Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre belirlenen vergi değeri ise binalar için, Maliye ve Bayındırlık ve İskân Bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak hazırlanmış bulunan yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanan bedeldir.

Soru 46: Değerli konut vergisinin matrahı nedir? Değerli konut vergisi neyin üzerinden hesaplanacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 32'inci maddesine göre; değerli konut vergisinin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değerden yüksek olanıdır. Bu doğrultuda, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değerden yüksek olan değer üzerinden vergi hesaplanacaktır.

Soru 47: Değerli konut vergisinin oranı nedir?

7194 sayılı Kanun'un 32'inci maddesine göre; değerli konut vergisi, vergiye tabi mesken nitelikli taşınmazların değeri üzerinden aşağıdaki tarifeyle vergilendirilir:

5.000.000 TL ile 7.500.000 TL arasında olanlar	Binde 3
7.500.001 TL ile 10.000.000 TL arasında olanlar	Binde 6
10.000.001 TL'yi aşanlar	Binde 10

Soru 48: Paylı mülkiyette veya elbirliği ile mülkiyette değerli konut vergisinin hesabında matrah ne olacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 32'inci maddesine göre; paylı mülkiyette veya elbirliği ile mülkiyette, değerli konut vergisi matrahının hesabında mesken nitelikli taşınmazın toplam değeri esas alınacaktır. Bu doğrultuda, birden fazla kişi paylı olarak veya elbirliği ile mesken nitelikli taşınmaza sahip olduğunda, değerli konut vergisi matrahının hesabında taşınmazın toplam değeri dikkate alınarak matrah belirlenecektir.

Soru 49: Değerli konut vergisinin hesabında belirlenen taşınmazın değerinde takip eden yıllarda güncelleme yapılacak mıdır?

7194 sayılı Kanun'un 32'inci maddesine göre; verginin konusunu oluşturan 5.000.000 TL'lik tutar, vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırları ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen ve 5.000.000 TL'yi aşan (bu tutar dâhil) mesken nitelikli taşınmazların değeri her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılacaktır. Ancak, bu şekilde hesaplanan tutarların

10.000 Türk Lirasına kadar olan kesirleri dikkate alınmayacaktır. Öte yandan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen taşınmaz değeri, değer tespitinin yapıldığı yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmayacaktır.

Soru 50: Değerli konut vergisinin mükellefi kimdir? Değerli konut vergisini kim öder?

7194 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine göre; değerli konut vergisinin mükellefi mesken nitelikli taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa mesken nitelikli taşınmaza malik gibi tasarruf edenlerdir. Değerli konut vergisi bunlar tarafından ödenir. Öte yandan; bir mesken nitelikli taşınmaza paylı mülkiyet hâlinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler ise vergiden müteselsilen sorumludurlar.

Soru 51: Değerli konut vergisi mükellefiyeti ne zaman başlar ve ne zaman sona erer?

7194 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine göre; değerli konut vergisi mükellefiyeti

- Mesken nitelikli taşınmazın değerinin, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değer 5.000.000 TL' yi aştığı'nın (bu tutar dâhil) belirlendiği tarihi,

- Kanun'da yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması hâlinde bu değişikliklerin vuku bulunduğu tarihi,

- Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

takip eden yıldan itibaren başlar.

Diğer yandan 7194 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine göre; yanan, yıkılan, tamamen kullanılamaz hâle gelen veya vergiye tabi iken muaflik şartlarını kazanan mesken nitelikli taşınmazlardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulunduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.

Soru 52: Değerli konut vergisinde muaflik durumu var mıdır? Kimler değerli konut vergisinden muaftır?

7194 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre; aşağıda yazılı mesken nitelikli taşınmazlar, değerli konut vergisinden muaftır:

- Genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin maliki veya intifa hakkına sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar.

- Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmuş olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hâli dâhil)

- Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan mesken nitelikli taşınmazlar ile elçilerin ikametine mahsus mesken nitelikli taşınmazlar ve bunların müstemilatı (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye'de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerine ait mesken nitelikli taşınmazlar.

- Esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dâhil) (bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması hâlleri hariç).

Soru 53: İstanbul Boğazı manzaralı 10.000.000 TL değerinde ikamet amaçlı oturduğu tek evi olan ve sadece emekli maaşı olan bir kişi değerli konut vergisi ödeyecek midir?

7194 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre; Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hâli dâhil) değerli konut vergisinden muaftır. Bu nedenle, İstanbul Boğazı manzaralı 10.000.000 TL değerinde ikamet amaçlı oturduğu tek evi olan ve sadece emekli maaşı olan bir kişi değerli konut vergisi ödemeyecektir.

Soru 54: Ankara'da lüks konutlar yapan bir şirket, Kızılay'da bir tanesinin değeri 8.000.000 TL olan ikamet amaçlı 15 adet bina yapmıştır. Mesken amaçlı bina yapan söz konusu şirket yaptığı binaları işletmesine kaydetmiş ve binalar satışa hazır halde bulunmaktadır. Bahsedilen şirketin yapmış olduğu ve her birinin değeri 8.000.000 TL olan binalardan değerli konut vergisi alınacak mıdır?

7194 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine göre;

esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dâhil) değerli konut vergisinden muaftır. Bu nedenle bahsedilen şirket yapmış olduğu lüks konutlardan değerli konut vergisi ödemeyecektir. Öte yandan söz konusu şirket, bu taşınmazları satmış olsaydı veya kiraya vermiş olsaydı veya sair surette kullansaydı, o zaman ilgili taşınmazlar üzerinden değerli konut vergisi alınacaktı.

Soru 55: Değerli konut vergisi beyana tabi midir? Değerli konut vergisi beyana tabi ise nasıl beyan edilir?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre; değerli konut vergisi beyana tabi bir vergidir. Değerli konut vergisi; mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenen değer ve buna ait vesikalarla birlikte beyanname ile beyan edilir.

Soru 56: Değerli konut vergisi nereye ve ne zaman beyan edilecektir?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre; değerli konut vergisi, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir idaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine beyan edilecektir. Ve vergi, yetkili vergi dairesince tarh edilecektir. 7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre; değerli konut vergisi, mesken nitelikli taşınmazın değerinin istisna tutarını aştığı yılı takip eden yılın Şubat ayının 20. günü sonuna kadar beyanname ile beyan edilecektir.

Soru 57: Değerli konut vergisinde vergilendirme dönemi nedir?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre; değerli konut vergisi, yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunur. Bu doğrultuda, değerli konut vergisinin vergilendirme dönemi yıllıktır. Müteakip yıllar için ise mükellef tarafından aynı şekilde yıllık olarak beyanname verilir ve vergi ilgili vergi dairesince tarh ve tahakkuk olunur.

Soru 58: Değerli konut vergisinde taşınmaz üzerinde elbirliği veya paylı mülkiyet varsa beyan nasıl olacaktır?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre;

elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek beyanname verebilecekleri gibi, münferiden de beyanname verebilirler. Paylı mülkiyet hâlinde ise beyanname münferiden verilecektir.

Soru 59: Değerli konut vergisinin ödenme zamanı nedir?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre; vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen değerli konut vergisi, ilgili yılın Şubat ve Ağustos aylarının sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.

Soru 60: Tahsil edilen değerli konut vergisinden belediyelere veya il özel idarelerine pay verilecek midir?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci maddesine göre; tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilmekte ve il Özel idarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmamaktadır. Bu nedenle tahsil edilen değerli konut vergisinden belediyelere ve il özel idarelerine pay verilmeyecek olup, söz konusu verginin tamamı genel bütçeye gelir kaydedilecektir.

Soru 61: Değerli konut vergisi ne zaman yürürlüğe girecektir?

7194 sayılı Kanun'un 52'nci maddesine göre; değerli konut vergisinin sadece yeniden değerlendirilmeyi içeren maddesi 1 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe girecek diğer maddeleri ise Kanun'un yayım tarihi olan 7 Aralık 2019 tarihinde yürürlüğe girecektir. Dolayısıyla esasen değerli konut vergisi 7 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Soru 62: 2019 yılında tespit edilen değeri 5.000.000 TL ve üzeri mesken nitelikli taşınmazı olanlar değerli konut vergisini ne zaman beyan edecekler ve ne zaman ödeyecekler?

7194 sayılı Kanun'un 35'inci ve 52'nci maddelerine göre; 2019 yılında değerli konut vergisinin kapsamına giren mesken nitelikli taşınmazı olanlar, değerli konut vergisini 2020 yılının Şubat ayının 20. günü sonuna kadar beyanname ile beyan edecekler ve beyan üzerine tarh olan vergileri ise 2020 yılının Şubat ve Ağustos aylarının sonuna kadar olmak üzere iki eşit taksitte ödeyeceklerdir.

SONUÇ

Bu çalışmada; 7194 sayılı Kanun ile hayatımıza giren dijital hizmet vergisi, konaklama vergisi ve değerli konut vergisine ilişkin olarak akıllara gelebilecek sorulara cevap verilerek açıklamalar yapılmaya çalışılmıştır.

Dijital hizmet vergisine bakıldığında; uluslararası düzeyde hizmet sunucuların ülkemizde elde ettiği hasılat üzerinden vergilendirileceği görülmektedir. Bu doğrultuda, genel olarak ülkemizde yaygın olarak kullanılan ve dijital ortamda hizmetler vererek ülkemizde hasılat elde eden Google, Facebook, Youtube, Twitter, Instagram Spotfy gibi platformların bu verginin kapsamına gireceği düşünülmektedir. Dolayısıyla Türkiye'nin, ekonomisinde yoğun olarak kullanılan dijital hizmetleri vergilendirmeyi ve bu alanda oluşan vergi kaybını gidermeyi istemekte olduğu düşünülmektedir.

Konaklama vergisine bakıldığında; turizm ve konaklama imkânları bakımından Türkiye'nin durumu değerlendirildiğinde, son yıllarda turist ve konaklama sayılarında artışların yaşandığı görülmektedir. Her yıl milyonlarca turist ağırlanması açısından turizmin yarattığı negatif dışsallıkları önlemek, ortaya çıkan maliyetleri karşılamak ve gereken finansman kaynağının bir vergi ile karşılanmasını sağlamak amacıyla konaklama vergisinin ihdas edildiği düşünülmektedir. Ancak konaklama vergisinden elde edilecek gelirden yerel yönetimlere pay verilmemiş olması düşündürücüdür.

Değerli konut vergisine bakıldığında; gelir dağılımındaki bozulmayı gidermek açısından servet vergilerinin önemli bir işlevi bulunmaktadır. Nitekim değerli konut vergisinin de bu çerçevede yürürlüğe konulduğu (serveti olanları vergileyerek gelir dağılımında adaleti sağlamak amacıyla konulduğu) düşünülmektedir.

Diğer yandan dijital hizmet vergisi ve konaklama vergisi, yapıları gereği mükellefler tarafından nihai tüketicilere yansıtılmak istenecektir. Bunun doğal bir sonucu olarak da bu hizmetlerden yararlananlar veya bu mecralardan hizmet satın alanlar artık bu hizmetleri zamlı olarak alma durumunda kalacaklardır.

Öte yandan; Hazine ve Maliye Bakanlığına dijital hizmet vergisi, konaklama vergisi ve değerli konut vergisi ile ilgili usul ve esasları düzenleme yetkisi verilmiş olup, Hazine ve Maliye Bakanlığınca söz konusu vergilerin uygulanması ile ilgili olarak tebliğler ile düzenlemeler yapılacaktır. Bu doğrul-

tuda, ikincil mevzuat ile eksiklikler giderilmeye başladıktan sonra akıllardaki soru işaretlerinin de giderileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu (11.08.1970 tarih ve 13576 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.)

- 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu (23.07.1956 tarih ve 9362 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.)

- 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (07.12.2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.)

-7194 sayılı Kanun'un genel gerekçesi, TBMM, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yilo1/ss128.pdf> (11.12.2019).

- Bozdoğanoglu B, (Ocak-Haziran 2013). Konaklama Vergisi Uygulaması ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Maliye Dergisi, 164, (131-149).

- Güler A, (2017). Roma ve Venedik Özelinde italya'da Turist Vergisi ve Türkiye'de Uygulanması, Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Çalışmalar Dergisi, cilt 4, sayı 1.

- Güzel, V., Yıldız, S. (Aralık 2019). Konaklama Vergisinin Gerekliliği ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Vergi Raporu, 243, (11-21).

- OECD. Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018: Inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project. OECD Publishing. Paris.2018.

- Özdemir, H., Atak, O. (Aralık 2019). Yeni Bir Vergi: Dijital Hizmet Vergisi, Vergi Raporu, 243, (22-33).